

Vizita delegației interinstituționale UE la București în scopul prezentării instituțiilor UE

O delegație formată din reprezentanți ai celor mai importante instituții ale Uniunii Europene va vizita România la sfârșitul lunii martie. Delegația este formată din: dl Alessandro Pettini (Directorul Unității de Planificare), dna Inge Gerd Mormino (Directoarea Unității de Resurse Umane), dna Maria Hărdin Howat (Directoarea Serviciului de Traduceri Externe) din partea Parlamentului European, dna Valeria Daro (Coordonatoarea pentru Relațiile Interinstituționale și Afaceri Generale - Directoratul General pentru Traduceri), reprezentantă a Comisiei Europene, dna Gurli Hauschildt (Directoarea Unității de "Coordonare a Procesului de Producție"), dl Francis Patterson (Directorul Unității de Traducere pentru Limba Engleză) din partea Comitetului Economic și Social al Comunității Europene/Comitetul Regiunilor Uniunii Europene, dna Ulla Gubian (Directoarea Serviciului de Traduceri), reprezentând Curtea de Conturi a Comunităților Europene, dna Sarah Johns-Van Baak (Directorul Diviziei de Traduceri), dl Peter Rennpferdt (Directorul Diviziei de Lingviști-juriști) de la Banca Centrală Europeană și dna Penny Pouliou (Coordonatoarea pentru Europa de Sud-Est a "Asistenței pentru formarea interpreților și multilingvism") din partea Comisiei Europene și a Parlamentului European.

Miercuri, 30 martie, delegația va susține o conferință de prezentare a instituțiilor europene pentru traducătorii și interpreții din România. Evenimentul va avea loc între orele **10.00-16.00 în Aula Magna a Facultății de Drept**, Universitatea București. Prezentarea se va face în limba engleză, cu un scurt rezumat în franceză, dacă este necesar. La sfârșitul prezentării, participanții vor avea ocazia de a adresa întrebări oaspeților.

Vă invităm să consultați lista cu participanți și programul prezentării (document Word în limba engleză, 62 kb): http://www.atr.org.ro/conferinte/PA_Program_30_martie.doc

Dl Alessandro Pettini (Directorul Unității de Planificare) a avut amabilitatea să transmită cititorilor ATR Flash un călduros mesaj:

"În perspectiva apropiatei aderări a României la UE, instituțiile UE vor efectua o vizită la București în 30 martie, pentru a-și prezenta necesitățile în ceea ce privește traducătorii și interpreții de conferință de limba română, fie sub forma **campaniilor de recrutare**, fie sub forma **cererilor de oferte pentru colaboratori externi**. Vom fi încântați să intrăm în contact cu un auditoriu ales (în special absolvenți de limbi străine și de studii de traduceri, interpreți, traducători, reprezentanți ai firmelor de traduceri și ai asociațiilor de traducători și interpreți). Întâlnirea este o ocazie excelentă pentru a înțelege procesul și mecanismele de recrutare și achiziții publice în domeniul traducerilor. În special, delegația Uniunii Europene va explica detaliat modul de organizare a proximei cereri mixte de oferte pentru traduceri în limba română și criteriile pe care candidații trebuie să le îndeplinească. Vă invităm călduros să participați la eveniment!"

Marcați data în agenda dvs. și ne revedem acolo în număr cât mai mare!

Cuprins:

Sondaje ATR referitoare la tarife și la Lista traducătorilor autorizați	3-4
Pe scurt... anunțuri și știri	4
ABC-ul programelor utile	5
Recenzie: Urme de condei, de Tudor Ionescu	7
Certificarea traducătorilor: Finlanda și Suedia	11

Nu ratați:

Întrebări și răspunsuri legate de autorizația de traducător și interpret eliberată de Ministerul Justiției

(pagina 2)

IATIS—International Association for Translation and Intercultural Studies

(pagina 10)

Întrebări și răspunsuri legate de autorizația de traducător și interpret eliberată de Ministerul Justiției

de **Cristiana Cobliș**

În numărul 7 al ATR Flash (februarie), am prezentat o scurtă cronologie a lunilor ianuarie și februarie, luni marcate de schimbări legislative pentru traducătorii și interpreții autorizați de Ministerul Justiției. În numărul de față, revenim asupra subiectului, cu câteva răspunsuri la unele dintre cele mai frecvente întrebări care vin pe adresa ATR în legătură cu obținerea autorizației de traducător și interpret emise de MJ și nu numai.

Mai este necesară reautorizarea?

Nu, nu, nu, cât se poate de ferm. L 281/2004 introducea la Art. II pct. (1) obligativitatea reautorizării traducătorilor și interpreților în termen de un an de la intrarea în vigoare a acestei legi. Ordonanța Guvernului nr. 11/21 ianuarie 2005 aduce ca noutate eliminarea din textul legii a punctului (1) de la Alin. II din Legea 281 și, în consecință, eliminarea reautorizării. Așadar, conform Ordonanței Guvernului nr. 11/2005, cei care posedă deja o autorizație de traducător și interpret autorizat de MJ în baza L 178/97 **nu trebuie să se reautorizeze** indiferent de documentul în baza căruia au obținut această autorizație (licență filologică sau certificat de traducător emis de MCC).

Ce documente sunt necesare pentru obținerea autorizației de traducător de la MJ?

Cităm dintr-un răspuns primit de la Ministerul Justiției în data de 4 februarie:

“Prin Ordonanța Guvernului nr. 11, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 98 din 28 ianuarie 2005, s-au adus unele modificări Legii nr. 178/1997, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit legislației în vigoare, autorizarea ca interpret și/sau traducător care poate efectua traduceri pentru organele prevăzute în titlul legii se dobândește, la cerere, de către persoana care îndeplinește următoarele condiții:

- este cetățean român sau cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European;
- are capacitate deplină de exercițiu;
- posedă diplomă de licență sau echivalentă, din care rezultă specializarea în limba sau limbile străine pentru care solicită autorizarea ori este atestat de Ministerul Culturii și Cultelor ca traducător pentru

specialitatea științe juridice din limba română în limba străină pentru care solicită autorizarea și din limba străină în limba română;

- este apt din punct de vedere medical;
- nu are antecedente penale și se bucură de o bună reputație profesională și socială.”

Autorizația se obține prin depunerea unui dosar pe adresa Ministerului Justiției. Lista actelor necesare poate fi consultată pe Forumul ATR la:

<http://atr.org.ro/agora/index.php?s=04523f5e2dc58ca749897078b3e66e9a&showtopic=39>

Ce documente sunt necesare pentru înregistrarea la curtea de apel?

Ordonanța Guvernului 11/2005 prevede: “În termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, interpreții și traducătorii autorizați în condițiile Legii nr. 178/1997, cu modificările și completările ulterioare, sunt obligați să solicite luarea în evidență la curtea de apel în circumscripția căreia își desfășoară activitatea.”

Maria Tulbure, traducătoare autorizată din Cluj-Napoca, relatează într-un mesaj către ATR Flash: „Pentru înscrierea la curtea de apel este nevoie de o cerere (nu există un formular, eu am scris-o la calculator și am semnat-o), prin care se solicită înscrierea la curtea de apel, copii xerox (nelegalizate) după autorizație și după actul de identitate, puse toate într-un dosar.” Mulțumim, Maria, pentru informațiile utile!

Ce înseamnă „diplomă de licență sau echivalentă”?

Răspunsul pe care Asociația Traducătorilor din România l-a putut obține la această întrebare de la Ministerul Justiției este scurt și sună astfel: „Pentru nelămuririle privind diploma, veți consulta Legea învățământului nr. 84/1995.” (răspunsul Ministerului Justiției nr. 11779/ 22 februarie 2005 adresat ATR).

Problema spinoasă a tarifelor

Ordonanța Guvernului nr. 11, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 98 din 28 ianuarie 2005 prevede:

“6. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

ART. 7

(1) Tarifele pentru plata interpreților și traducătorilor autorizați folosiți de organele prevăzute la art. 1 se vor stabili și se vor indexa anual, în funcție de indicele ratei inflației, prin ordin comun al ministrului justiției și al ministrului finanțelor publice.

(2) Onorariul traducătorilor și interpreților folosiți de organele prevăzute la art. 1 se va stabili prin ordonanța sau încheierea de numire a traducătorului și interpretului, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală sau prin contract civil pentru prestări de servicii, potrivit legii.

(3) Tarifele prevăzute la alin. (1) se vor majora astfel:

a) cu 50% pentru traducerile din sau într-o limbă orientală (japoneză, chineză etc.) sau rar folosită;

b) cu 50% pentru traducerile efectuate în regim de urgență (24 - 48 de ore);

c) cu 100% pentru traducerile efectuate simultan la cască, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul civil de prestări de servicii;

d) cu 100% atunci când interpreții și traducătorii vor fi solicitați în zilele de repaus săptămânal, în zilele de sărbători legale sau în alte zile în care, potrivit dispozițiilor legale, nu se lucrează, precum și pentru prestațiile efectuate între orele 22,00 - 6,00.”

Din cele de mai sus reiese că tarifele pentru traducerile normale (și cele mai frecvente) din și în limbi uzuale nu s-au modificat. Vestea bună este că, o dată cu intrarea în vigoare a Ordonanței Guvernului nr. 11/2005, indexarea acestor tarife nu se va mai realiza prin Hotărâre de Guvern, proces deosebit de greoi, ci prin Ordin comun al ministrului justiției și al ministrului finanțelor publice. Din 1997 până în prezent, s-au promulgat două Hotărâri de Guvern pentru indexarea tarifelor pentru plata traducătorilor și interpreților autorizați: Hotărârea Guvernului nr. 395 din 21 mai 1999 și Hotărârea Guvernului nr. 1291 din 13 noiembrie 2002. Textul ultimei indexări publicat în M.Of. nr. 850/25 noiembrie 2002 (http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm?act_text?id=38898) prevede următoarele tarife pentru plata interpreților și traducătorilor folosiți de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de Ministerul Justiției:

a. “56.000 lei/oră sau, după caz, pentru fracțiuni de oră, pentru plata interpreților pentru limbile minorităților naționale și limbile străine de circulație internațională;

b. 92.000 lei/oră sau, după caz, pentru fracțiuni de oră, pentru plata interpreților prevăzuți la lit. a), pentru traducerile efectuate simultan la cască;

c. 41.000 lei/pagină format A4, dactilografiată la două rânduri, pentru traducerile dintr-o limbă a minorităților naționale, precum și dintr-o limbă de circulație internațională în limba română;

d. 56.000 lei/pagină format A4, dactilografiată la două rânduri, pentru traducerile din limba română în una dintre limbile minorităților naționale sau într-o limbă străină de circulație internațională.”

Tarifele de mai sus trebuie în mod evident actualizate, nu sunt numai descurajante, ci de-a dreptul revoltătoare.

Asociația Traducătorilor din România dorește să vă ceară părerea în acest sens. Vă invităm călduros să vă exprimați părerea legată de tarifele pentru plata traducătorilor și interpreților folosiți în sistemul judiciar. Mulțumim pentru ajutor sitului www.kestionare.ro, care sponsorizează acțiunea ATR prin găzduirea gratuită a sondajelor ATR. Datele furnizate sunt strict confidențiale și vor fi folosite de către ATR în scopul sus-menționat. Rezultatele sondajului vor fi făcute publice în numerele viitoare ale ATR Flash.

Vizitați pagina dedicată sondajelor ATR: www.atr.org.ro/sondaj.html, răspundeți la întrebări și veți avea ocazia de a vă implica activ în procesul de stabilire a tarifelor pentru plata traducătorilor și interpreților autorizați. Sondajul se va încheia în 15 aprilie a.c.

Kestionare.ro pune la îndemâna oricui realizarea de sondaje bazate pe chestionare online. Nu este nevoie de cunoștințe de programare sau statistică, de operatori de interviu sau de instalarea vreunui program pe calculatorul dvs. Trebuie doar să aveți un calculator conectat la Internet. Rezultatele sunt generate automat și pot fi studiate prin intermediul celor 4 tipuri de rapoarte disponibile.

Vizitați <http://www.kestionare.ro> pentru mai multe detalii.

Sondaj - Lista traducătorilor și interpreților autorizați

După cum probabil mulți dintre voi știți, în România sunt în prezent circa 13.000 de traducători și interpreți autorizați de Ministerul Justiției, care, conform Legii 178/1997, are și obligația de a întocmi și administra o Listă a traducătorilor și interpreților autorizați. Din păcate, din constatările noastre, administrarea Listei traducătorilor și interpreților necesită îmbunătățiri. Lista este o bază de date și, ca atare, este supusă în timp unui proces inevitabil de perimare a datelor, fenomen ce conduce la numeroase disfuncționalități.

În baza legii 544/2001 privind accesul la informații publice, Asociația Traducătorilor din România a solicitat Ministerului Justiției transmiterea Listei traducătorilor și interpreților autorizați. În solicitarea noastră am specificat că lista transmisă trebuie să fie „completă și actualizată”. Într-un final, Ministerul Justiției ne-a transmis Lista în 17 februarie a.c. și vom încerca să evaluăm modul de administrare a acesteia. Conform legislației în vigoare, statul este obligat să protejeze datele personale ale cetățenilor, drept pentru care, lista transmisă conține numele, prenumele și limbile pentru care sunt autorizați traducătorii.

Lista este în ordine aproximativ alfabetică și vă invităm să o consultați la: http://www.atr.org.ro/diverse/Lista_traducatori_authorized_MJ.csv Vă recomandăm să descărcați lista cu clic dreapta, „Save target as”. Lista este în format CSV și se poate deschide cu Microsoft Excel sau cu Notepad (385 kb).

Vă invităm la o evaluare a corectitudinii și actualității datelor înregistrate pe listă printr-un sondaj ale cărui rezultate vor fi făcute publice în numerele viitoare ale ATR Flash și care vor servi ca bază pentru redactarea unor recomandări privind o mai bună administrare a Listei traducătorilor și interpreților autorizați de MJ. Sondajul se va încheia în 15 aprilie a.c. Datele furnizate sunt strict confidențiale și vor fi folosite de către ATR în scopul mai sus menționat.

Sondajul este găzduit gratuit de situl web www.kestionare.ro, care a avut generozitatea de a sponsoriza astfel acțiunea ATR.

Vizitați pagina dedicată sondajelor ATR: www.atr.org.ro/sondaj.html, răspundeți la întrebări și veți avea ocazia de a vă implica activ în probleme care ne privesc în mod direct.

Pe scurt... anunțuri și știri

Instructajul TRADOS vine la Sibiu în 16 aprilie
Marcați data în agenda voastră, detaliile nu vor întârzia să apară.

Simona Zanfir, traducătoare și interpretă din Sibiu, s-a oferit încă din ianuarie a.c. să se ocupe de organizarea locală a evenimentului. ATR îi va acorda tot sprijinul necesar pentru ca instructajul TRADOS programat în 16 aprilie la Sibiu să fie un succes deplin. Mulțumim, Simona, pentru sprijinul acordat!

Promoția „Pentru prietenii ATR primăvara vine mai devreme!”

Suntem încântați să anunțăm că promoția ATR a fost un succes, căci cine nu vrea ca primăvara să vină mai devreme! Căsuța poștală ATR a debordat de dosare de aderare, cele 38 de dosare de aderare primite în cadrul promoției urmează să fie analizate în ședința Consiliului Director de la finele lunii curente. Prietenii ATR vor primi un răspuns la scurt timp după ședință. Mulțumim pentru susținere!

Adunarea Generală a ATR

În data de 31 martie a.c. va avea loc Adunarea Generală a Asociației Traducătorilor din România. Adunarea Generală va fi găzduită de școala Pavox, prin amabilitatea dnei Paula Voicu, membră aderentă ATR, căreia îi mulțumim pentru sprijinul acordat.

Colocviul „Meseria de traducător și arta traducătorului” 31 martie ora 18.00

Institutul Cervantes (București) organizează în 31 martie 2005, ora 18.00, colocviul dedicat recentei traducerii în limba română a capodoperei „Don Quijote”. Manifestarea este realizată în colaborare cu Uniunea Scriitorilor. Participă poetul și traducătorul Radu Paraschivescu. Mai multe detalii la: http://www.bucarest.cervantes.es/Cultura/Fichas/Ficha10_1_28433.htm

ABC-ul programelor utile

În acest articol, voi prezenta câteva programe care consider că sunt folositoare oricărui utilizator de calculatoare. Pentru selectarea programelor prezentate, am luat în calcul două argumente majore. În primul rând, utilitatea și funcționalitatea lor și, în al doilea rând, ele trebuie să fie gratuite (în afară de costul conexiunii la Internet pe durata descărcării lor). Programele sunt grupate în două secțiuni: programe care nu trebuie să lipsească de pe calculatorul nici unui utilizator (mai ales dacă este conectat la Internet), iar a doua secțiune, pe care o vom prezenta în numărul viitor al ATR Flash, prezintă alternative la programele consacrate, care fie costă, fie prezintă alte neajunsuri (vulnerabilitate la viruși, de exemplu).

Prezentarea se referă la versiunile pentru Microsoft Windows, deși majoritatea programelor prezentate rulează pe mai multe platforme.

Programe indispensabile oricărui utilizator de calculator

AVG Free 7 (antivirus)

<http://www.grisoft.com>

Programul antivirus propus de Grisoft este o soluție completă, care acoperă toate căile posibile de pătrundere a unui virus în calculator. El include un scanner de fișiere rezident în memorie, care verifică fiecare program lansat sau document deschis, fără a încetini viteza de lucru normală (scanarea durează câteva secunde). În plus, mai include un scanner pentru mesajele de e-mail, care este compatibil cu orice client de e-mail. Astfel, toate mesajele sunt scanate înainte de a ajunge la clientul de e-mail, iar virușii sunt eliminați înainte de a putea fi activați de utilizator (deși mesajul text purtător al virusului ajunge în Inbox, fișierele atașate periculoase sunt eliminate deja). Pe lângă aceste procese de scanare automată, utilizatorul poate iniția în orice moment o scanare completă a tuturor hard discurilor sau doar a unor locații selectate.

Un alt avantaj al acestui program antivirus este actualizarea automată prin Internet. Programul poate fi configurat să se actualizeze singur, periodic, sau utilizatorul poate iniția oricând procesul de actualizare din panoul de control al programului. De altfel, programul vă reamintește că trebuie să actualizați baza de date cu semnături ale virușilor dacă trece o săptămână de la ultima actualizare.

ZoneAlarm 5.5 (firewall)

<http://www.zonelabs.com>

Programul ZoneAlarm este un firewall, adică un zid de protecție între calculatorul pe care este instalat și Internet. Un firewall are o dublă utilitate. În primul

de Emanuel Bod

Traducător și interpret cu o experiență de șase ani. Deține o diplomă de master în Traductologie și terminologie și o diplomă de master în Interpretariat de conferință de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Acreditat ca interpret de conferință de către Direcția Generală pentru Interpretariat a Uniunii Europene. Membru în Consiliul Director al ATR.

rând, el face invizibil calculatorul pentru conexiunile din exterior. Conexiunile la rețeaua locală sau la Internet se fac prin intermediul unor porturi.

Fiecare port are asociat un număr și anumite protocoale sau programe folosesc anumite porturi sau intervale de porturi (de exemplu, portul 80 este utilizat pentru navigarea pe web prin protocolul HTTP, iar portul 21 este folosit pentru transferul de fișiere prin FTP). Există câteva zeci de mii de porturi, dintre care multe nu sunt folosite la un moment dat. Aceste porturi pot constitui calea de intrare pe calculator a unui hacker sau a unui virus.

Majoritatea atacurilor venite prin Internet sunt atacuri „orbești”. Există programe distructive care scanează automat intervale de adrese IP pentru a găsi porturi deschise. Dacă găsește aceste porturi deschise, programul se infiltrează pe calculatorul respectiv și poate provoca diferite neplăceri (care pot merge până la preluarea controlului total asupra aceluși calculator). Instalarea unui program firewall vă ferește de asemenea atacuri din exterior. Firewall-ul închide toate aceste porturi și blochează orice încercare de acces neautorizat.

Dar un firewall vă poate proteja și de tentativele de acces neautorizat din interior. Pe lângă porturile de conectare la rețea, firewall-ul mai controlează și programele de pe calculatorul propriu care solicită acces la Internet. Să zicem că, din peregrinările pe web, v-ați ales cu un program troian pe calculator, care a cules toate numerele de carduri de credit găsite pe hard disc și acum dorește să le comunice creatorului său (pe principiul „ET phone home”). Programul troian va încerca să acceseze Internetul în fundal, fără știrea utilizatorului, dar firewall-ul veghează și vă avertizează: „Programul Cutare.exe încearcă să acceseze Internetul. Îi permiteți sau nu?” Dacă blocați accesul la Internet al aceluși program troian, informațiile furate de acesta nu mai ajung la destinație.

Continuarea pe pagina 6

[Continuarea de pe pagina 5](#)

Ad-Aware SE Personal (*spyware remover*)
<http://www.adaware.com>

Pentru că tot ne ocupăm de securitatea calculatoarelor și a accesului la Internet, este momentul să acordăm atenție unui alt program indispensabil. Ad-Aware este un program de eradicare a programelor dăunătoare de toate felurile (viruși, troieni, programe spion etc.). Acești dăunători pot ajunge pe calculator prin diverse metode, dintre care cele mai răspândite sunt navigarea pe web și instalarea unor programe așa-zis gratuite (de genul programelor care sunt gratuite în schimbul afișării unor mesaje publicitare, Kazaa și Gator fiind exemple devenite clasice). Ad-Aware scanează întreg sistemul pentru a găsi aceste programe nedorite și le elimină pe cele descoperite. Este recomandat să scanați calculatorul preventiv, săptămânal sau când observați comportamente neobișnuite (reporniri bruște și frecvente ale calculatorului, încetinirea generală a vitezei de lucru). Programul Ad-Aware oferă posibilitatea actualizării bazei de date cu semnături prin Internet, pentru a putea ține pasul cu programe dăunătoare nou apărute.

7-Zip (*program de arhivare a fișierelor*)
<http://www.7-zip.org>

Programul 7-Zip a apărut relativ recent pe piață, dar este un concurent serios pentru programele de arhivare tradiționale. Creatorii programului susțin că el comprimă fișierele cu un randament mai bun cu 2-10% în format zip și cu până la 30-70% mai bun în formatul său nativ 7z, comparativ cu alte programe compatibile ZIP (WinZip, PKZip). Programul suportă și alte formate populare de arhivare (zip, rar, cab, arj, tar), deci poate înlocui cu succes alte programe de arhivare mai scumpe.

Irfan View 3.95 (*program de afișare a imaginilor*)
<http://www.irfanview.com>

Irfan View este un program de vizualizare și conversie a imaginilor digitale, care suportă o multitudine de formate grafice. Este foarte rapid și ușor de folosit. Pe lângă funcțiile de vizualizare și prezentare automată (slideshow), el oferă și posibilități de conversie a imaginilor în diferite formate și unele funcții de editare foarte utile (redimensionarea imaginilor, tăierea unei porțiuni din imagine). Mai oferă și funcții de imprimare sau de scanare a imaginilor. Un program indispensabil pentru pasionații de fotografii digitale.

Adobe Acrobat Reader 7
<http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Ajuns recent la versiunea a 7-a, acest program a devenit de nelipsit de pe calculatorul oricărui utilizator. Este folosit pentru citirea fișierelor PDF (Portable Document Format) care s-au impus ca un standard de facto pentru distribuirea documentelor electronice al căror aspect (aranjare în pagină) este de asemenea important. Majoritatea covârșitoare a manualelor de utilizare pentru cele mai diverse aplicații (programe informatice, telefoane mobile, aparate electronice etc.) sunt difuzate în format PDF. Faptul că este disponibil gratuit pentru orice platformă și sistem de operare au contribuit la larga lui răspândire.

Toate numele de programe menționate în acest articol sunt mărci înregistrate ale proprietarilor respectivi.

Continuarea în ATR Flash nr. 9 (aprilie).

Instructajul TRADOS vine la Sibiu în 16 aprilie

Marcați data în agenda voastră, detaliile nu vor întârzia să apară.

Simona Zanfir, traducătoare și interpretă din Sibiu, s-a oferit încă din ianuarie a.c. să se ocupe de organizarea locală a evenimentului. ATR îi va acorda tot sprijinul necesar pentru ca instructajul TRADOS programat în 16 aprilie la Sibiu să fie un succes deplin. Mulțumim, Simona, pentru sprijinul acordat!

Pentru detalii privind instructajul TRADOS din ianuarie, Cluj-Napoca, vă invităm să consultați nr. 7 al ATR Flash.

Urme de Condei (eseuri) de Tudor Ionescu

de **Cristiana Cobliș și Emanuel Bod**

În 12 ianuarie 2005, Sala Popovici a Facultății de Litere din Cluj-Napoca a găzduit o triplă lansare: Tudor Ionescu a lansat un volum de eseuri și două traduceri proprii. Volumul de eseuri, în care Tudor Ionescu a „reunit câteva pagini („urme de condei” publicate, de-a lungul anilor, în reviste sau prezentate în felurite sesiuni de comunicări, simpozioane (...) dacă nu îmbunătățite, măcar cât de cât „adăogite”, este prefațat de Ioana Bot, din ale cărei rânduri cităm:

„Iată de ce „Urmele de condei” ale lui Tudor Ionescu mi se pare o carte ce trebuie deschisă cu admirație, înainte de orice, pentru curajul traducătorului (reputabil, care este autorul lor) de a ieși în față, de a-și face auzită (citită) vocea, acolo unde arta și legile i-ar cere să dispară, să se șteargă, să copieze cât mai perfect vocea pe care o transpune. (...)

Cel mai adesea, „Urmele de condei” sunt un soi de jurnal al propriilor eforturi de traducere, iar comentariile critice (majoritatea asupra literaturii de expresie franceză) izvorăsc din ceea ce a fost – ghicim – reflecția traducătorului pe parcursul muncii sale, determinându-i decizii, opțiuni, soluții”

Inconfundabilul Tudor Ionescu respiră în aceste rânduri un aer proaspăt, un parfum dulce-amăru, căci cuvintele care dansează când în salturi rapide și surprinzătoare, când în piruete ample, sunt adesea încărcate de pelinul realității. Ionescu convinge ușor cititorul să-și abandoneze treburile și să purceadă într-o plimbare prin propriile reflecții de la chestiuni de etica traducerii, până la reflecții privind mizeria și splendoarea traducerii.

Tudor Ionescu: doctor în științe filologice, din 1970 până în prezent conf. univ. la Catedra de limba și literatură franceză din cadrul Facultății de Litere din Cluj-Napoca, autor al câtorva volume de proză, eseuri (dintre care cititorii ATR Flash își amintesc prezentarea din nr. 3 (octombrie) a volumului „Știința sau/și arta traducerii”, Limes 2003) și al unor lucrări cu caracter didactic. Este, de asemenea, unul dintre cei mai străluciți traducători din și în limba franceză cu un palmares ce include Guillaume Apollinaire, Marcel Proust, Jacques Prévert, Jean Cocteau, Jules Superville, Marguerite Yourcenar, Claude Simion, Michel Butor, Jean-Jacques Wunenburger, Yves

Editura LIMES,
Cluj-Napoca 2004,
114 pagini

Cuvânt înainte
de Ioana Bot

Volumul se împarte în două secțiuni:

Despre traducere și traduceri

- Călătorind spre capătul traducerii
- Cu Chirița în Turn
- Riscuri și doar unele sugestii privind traducerea ambiguității
- Despre splendoarea traducerii

Despre ce au scris alții, opt eseuri

- Combray-le-violet
- Marcel Proust și cutia lui de vopsele
- Preliminarii la o capodoperă (Marcel Proust)
- Premisele călătoriei la Céline
- O paradigmă camusiană – ghilotina virtuală
- Despre critica arhetipală
- Libertate și constrângere în elaborarea prozei postmoderne
- „Suspens-sostenuto”

Bonnefoy, San Antonio, Daniel Witgenstein, Marta Bibescu, Mircea Petean, Mariana Bojan, Vasile Igna, Adrian Popescu, s-a afirmat și ca sportiv (voleibalist și antrenor de volei) și artist plastic (în perioada 1969-2003), a vernisat peste 30 de expoziții personale sau colective unde a expus lucrări de pictură, sculptură și instalații), și chiar a fost elev la Școala Superioară de Ofițeri de Aviație „Aurel Vlaicu”.

Continuarea pe pagina 8

[Continuarea de pe pagina 7](#)

ATR Flash l-a vizitat pe dl Tudor Ionescu pentru un interviu despre volumul de eseuri „Urme de condei”. Desigur, acesta a fost planul cu care reporterul ATR Flash, dl Emanuel Bod, a plecat de acasă cu „lecțiile făcute”, întrebările scrupulos pregătite și notate și cu reportofonul în buzunar. În rândurile de mai jos, veți citi un savuros monolog, căci Tudor Ionescu a interceptat foaia cu întrebările pregătite de ATR Flash și a jucat atât rolul reporterului, cât și pe cel al interviuatului. Iar noi nu ne-am putut abține să nu reproducem interviul înregistrat pe casetă *ad integrum*.

Tudor Ionescu: Trebuie să recunosc că cele șapte întrebări se întrec în iscusință și în provocarea răspunsului. Voi încerca să le fac față. Adică prima întrebare fiind, o citesc:

Primul eseu propune metafora textului-cadou, sub aspectul problematic al adecvării formei la conținut și al îmbalsămării totulului cu „parfumul epocii”. Trecând peste proverbia stângăcie umană când vine vorba de cadouri,

aici intervin și zic Ha!!!

simte traducătorul generozitatea de a putea dăruia cititorului interesat un text-cadou cu tot dichisul?

Răspunsul meu aici ar fi destul de surprinzător, cred, traducătorul normal constituit nu face cadouri. Nici generos nu cred că este. Decât în măsura în care, ce să spun eu, mecanicul auto, din generozitatea lui, îți repară cilindrul sau biebele sau îți schimbă anvelopele. Cititorului interesat să-i faci un text-cadou. Adică, de ce i-aș face un text cadou, dacă eu muncesc pentru a ajunge la acel text. Aa, cu tot dichisul, aia da. Cu tot dichisul, de ce? Fiindcă mă respect ca meseriaș. Să rezum, nu socot că traducătorul trebuie să fie generos sau că este, nu socot că traducătorul dă texte cadou, dar socot că este necesar să le ofere cu tot dichisul.

A doua întrebare este într-o oarecare măsură legată de prima, cu toate că nu-l înțeleg pe „totuși”. Întrebarea fiind: **Și totuși cum rămâne cu etica traducătorului “în contextul de astăzi”?**

De fapt, nu înțeleg nici treaba cu „contextul de astăzi”. Traducătorul, ori respectă o etică, ori este altceva decât traducător. Iar contextul în care operează traducătorul, fie el de răsalaltăieri, fie de poimăine, trebuie să fie, trebuie să aibă respectul față de etica propriei sale meserii, îndeletniciri. Că există falsificatori, există instalatori care zugrăvesc case și tâmplari care repară chiuvete, aia-i altceva. Dar, dacă îl numim traducător, cred că vorbim despre traducător. Și atunci etica este a lui și ar trebui să fie aceeași întotdeauna, astăzi ca și oricând.

Întrebarea a treia deja este personalizată, se referă la un mini-eseu de-al meu, *Cu Chirița în Tumul*. Întrebarea ar fi dacă **acest eseu, pe cât de surprinzător, pe atât de copios, se adresează, este îndreptat mai degrabă împotriva „superficialității” lui Alecsandri, sau e o încercare de a demonta unele impresii false despre traducător?**

Recunosc că nici prin cap nu mi-a trecut să-mi pun această întrebare în momentul în care am scris acest mini-eseu, mai degrabă ideea mea ar fi fost că nu are acest text, apropo de Chirița și cu *furculisionul* ei și așa mai departe, nu are absolut nici o legătură cu ideea de traducător, fiindcă nimeni nu este traducător în textele lui Alecsandri, iar Alecsandri superficial a fost în tot ce a făcut, bazându-se pe faptul că, în vremea lui, marea majoritate a românilor erau mai tântălăi decât el. Care va să zică, avea o piață de desfacere nemăsurată, orice zicea era grozav. Și, ulterior, unii-alții, încurcând borcanele, au început să citeze din Alecsandri în cadrul cursurilor de traducere. Dar e vorba de cu totul și cu totul altceva.

A patra întrebare ar fi **dacă eseuul privind traducerea ambiguității și granița pendulantă dintre fidelitate și creativitate, dar și referințe din istoria recentă a traducătorilor în „epopeea reautorizării” ar pune întrebarea: Cât la sută talent, inspirație, muncă intră în compoziția unui traducător? Ce alte ingrediente aș adăuga eu la compoziție?**

Păi la asta ar fi trebuit să mă gândesc un pic mai mult, să pun mâna pe o hârtie, pe un pix, pe ceva, sa fac niște calcule... Nefăcând toate astea, le cam dau la întâmplare, așa, aș zice că tot ce rămâne pe lângă talent și muncă ar fi inspirația și alte ingrediente. Prin alte ingrediente înțeleg, în primul și în primul rând și ca o condiție necesară, cultură. Aș adăuga o paranteză, de la caz la caz, o anume cultură specifică. Mă gândesc de pildă la textele în argou, la texte alde San Antonio, la o anumită înclinație sau dimpotrivă către poezie. Iar inspirația este aceeași ca a oricărui artist sau aceeași care îi este necesară oricărui artist, deoarece eu pe traducătorul de literatură îl socotesc în primul rând și un artist. Ar fi să depindă această inspirație de momentul zilei, de ziua cu pricina, de ce s-a întâmplat în ziua precedentă, de chef, lipsă de chef, dar oricum, nu mi se pare semnificativă.

Altă întrebare ar fi: **gândindu-mă eu la „splendoarea” traducerii, la ce m-aș gândi mai întâi, la splendoare sau la mizerie?** Splendoarea sau mizeria traducerii. Eh, mi se pare că aici e vorba despre două lucruri care aparțin unor domenii totalmente diferite. Adică, domeniul intim, personal, strict personal, și aici nu poate fi vorba de altceva decât despre splendoare, fiindcă altminteri nu văd cum ai putea să te străduiești să încerci să traduci un text, iar, când vorbim despre mizeria traducerii, ne gândim la domeniul, hai să-i spunem social, adică la prea modesta recunoaștere a strădaniei și a isprăvii traducătorului. Care traducător, de fapt, de câteva mii de ani încoace, face ca lumea, atât cât izbutește, să se înțeleagă oarecumva. Și atât de mult vehiculata globalizare, în fond și la urma urmei, fără traducere ar fi ca o minge de fotbal făcută din petice necusute între ele.

[Continuarea pe pagina 9](#)

Ca să pot răspunde trebuie să citesc: „**Printre elementele necesare se impune mai întâi și mai ales - chit că asociațiile profesionale se străduie în această direcție de multă vreme - ca traducerea artistică (cea care ne preocupă în acest moment) să fie nu repusă, ci pur și simplu așezată la locul ei, pe treapta foarte înaltă care i se cuvine în ce s-ar putea numi demersul cultural-artistic mondial. (Tudor Ionescu, Urme de condei, pp. 41-42)**”

Continuarea e ceva mai ciudată:

Cum am putea zugrăvi lumea perfectă pentru traducător? Mă opresc din nou. Lumea perfectă n-o putem zugrăvi pentru nimeni. În viitorul foarte apropiat, voi avea un vernisaj la o expoziție în cadrul unui colocviu internațional intitulat *Infernul*. Cu ocazia asta, mi-am dat seama că, de-aș fi un arhitect, foarte aparte desigur, aș putea imagina cel puțin 7-8 infernuri aproape ireproșabile. Dar nicicum nu mi-a trecut prin minte un rai care să nu fie kitsch sau penibil. În consecință, mi se pare că lumea perfectă nu poate exista pentru nimeni, care va să zică nici pentru traducător. Continuă întrebarea:

Este posibilă transpunerea ei (adică a acestei lumi perfecte) în realitate (ne întrebăm și noi într-o doară, ca toată lumea de altfel)?

Păi firește că nu, ar fi răspunsul meu. Dar, o tendință asimptotică ar fi și binevenită pentru traducător, și onorabilă pentru public și reprezentării publicului care vin în relație cu traducătorii. Desigur, traducătorul, în mod firesc, niciodată nu va putea fi pus cu mai multe trepte mai sus decât autorul pe care îl traduce. Dar nici confundat sau asimilat poștașului care îți aduce cartea prin poștă acasă nu. Eventual cu librarul care îți recomandă o carte, asta în momentul în care librarul este demn de meseria pentru care este plătit.

Și ultima întrebare e de-a dreptul provocantă, ea sunând în felul următor:

Vă plac provocările și una dintre cele cu care „v-ați luat la trântă” este traducerea bancurilor.

La drept vorbind nu m-am luat la trântă cu traducerea bancurilor, de mă gândesc bine, nici n-am tradus prea multe bancuri, ci doar m-am gândit cum ar fi să fie dacă te-ai apuca să traduci bancuri. Mi se pare că traducerea bancurilor pune, în primul și în primul rând, două probleme esențiale. Și anume, pe de o parte... asta ca să nu zic patru. Pe de o parte, încep cu problema trei și patru, există bancuri bune și bancuri proaste. Firește, bancurile proaste, n-are rost să-ți pierzi vremea să le traduci. Problema unu și problema numărul doi, bancurile se împart, după părerea mea, în două categorii: sunt bancuri legate în mod strict, de nedeznodat, de niște componente etno-sociale specifice și care bancuri eventual pot fi compensate printr-o oarecare echivalare în momentul în care ne înțelegem că..., sau bancurile legate de niște probleme general umane. Acestea pot fi traduse, sunt singurele care pot fi traduse pur și simplu. Și, ca orice altă traducere, pot fi traduse bine sau prost. Îndeobște însă, îndrăznesc să spun că bancurile perfect traductibile nu sunt dintre bancurile cele mai bune ale unei culturi. E dubios, e dubios că pot fi traduse.

Pe scurt... anunțuri și știri

Instructajul TRADOS vine la Sibiu în 16 aprilie

Marcați data în agenda voastră, detaliile nu vor întârzia să apară.

Simona Zanfir, traducătoare și interpretă din Sibiu, s-a oferit încă din ianuarie a.c. să se ocupe de organizarea locală a evenimentului. ATR îi va acorda tot sprijinul necesar pentru ca instructajul TRADOS programat în 16 aprilie la Sibiu să fie un succes deplin.

Mulțumim, Simona, pentru sprijinul acordat!

Promoția „Pentru prietenii ATR primăvara vine mai devreme!”

Suntem încântați să anunțăm că promoția ATR a fost un succes, căci cine nu vrea ca primăvara să vină mai devreme! Căsuța poștală ATR a debordat de dosare de aderare, cele 38 de dosare de aderare primite în cadrul promoției urmează să fie analizate în ședința Consiliului Director de la finele lunii curente. Prietenii ATR vor primi un răspuns la scurt timp după ședință. Mulțumim pentru susținere!

Adunarea Generală a ATR

În data de 31 martie a.c. va avea loc Adunarea Generală a Asociației Traducătorilor din România. Adunarea Generală va fi găzduită de școala Pavox, prin amabilitatea dnei Paula Voicu, membră aderentă ATR, căreia îi mulțumim pentru sprijinul acordat.

Colocviul „Meseria de traducător și arta traducătorului” 31 martie ora 18.00

Institutul Cervantes (București) organizează în 31 martie 2005, ora 18.00, colocviul dedicat recentei traduceri în limba română a capodoperei „Don Quijote”. Manifestarea este realizată în colaborare cu Uniunea Scriitorilor. Participă poetul și traducătorul Radu Paraschivescu. Mai multe detalii la: http://www.bucarest.cervantes.es/Cultura/Fichas/Ficha10_1_28433.htm

IATIS—International Association for Translation and Intercultural Studies

IATIS este un forum internațional care permite cercetătorilor din diferite regiuni și discipline să dezbată aspecte referitoare la traducere și la comunicarea interculturală. Internaționalizarea, schimbul de informații, mobilitatea crescândă a populațiilor și dezvoltarea rapidă a tehnologiilor de comunicare presupun un transfer intercultural de reprezentări. Traducătorii și interpreții sunt cei care mediază acest transfer. Traductologia (*translation studies*) este acum o disciplină de sine stătătoare în multe părți ale lumii, în timp ce studiile interculturale sunt o disciplină în emergență. Până în prezent, nici o instituție academică nu reprezintă interesele comune acestor două câmpuri de activitate. Organizațiile, asociațiile existente au o sferă de activitate restrânsă și se limitează la anumite arii geografice. **IATIS** își propune să reunească traducători, interpreți și cercetători din diferite regiuni ale lumii și din discipline diverse (studii interculturale, traductologie, literatură comparată, etnografie, antropologie, etc.), să stimuleze interacțiunea dintre aceștia, să favorizeze schimburile interculturale, precum și accesul la resursele disponibile în instituțiile academice recunoscute.

Activitățile IATIS Conferințe

IATIS va organiza o conferință internațională din trei în trei ani. Conferința inaugurală a avut loc la Seul, Coreea, în august 2004. Următoarea conferință va avea loc la Western Cape în Africa de Sud, în 2006.

Publicații

IATIS va publica în fiecare an *New Voices*, o revistă online coordonată de tineri cercetători, un buletin informativ trimestrial și alte publicații în domeniul traducerii și al interpretării.

Cercetare

IATIS va dispune de o serie de centre de cercetare în diferite regiuni ale lumii, unde cei interesați vor putea avea acces la publicații în domeniul traducerii și al studiilor interculturale, la reviste, teze de doctorat și alte documente sau cărți utile.

de **Iulia Mihalache (Ph.D.)** este profesor asistent la *Université du Québec en Outaouais* (Canada), cercetător asociat la *Centrul de cercetare în tehnologii lingvistice* (www.crti-ltrc.ca/index_e.htm) și membru fondator al *International Association for Translation and Intercultural Studies* (www.iatis.org). Iulia Mihalache deține un doctorat în traductologie (*translation studies*) de la Universitatea Ottawa și este câștigătoarea mai multor burse de studii sau de cercetare oferite de: Centrul Național Canadian de Cercetare în Științe Umane, Universitatea Ottawa, Ministerul de Învățământ al Provinciei Ontario (Canada), Asociația Traducătorilor din Ontario și Comunitatea Europeană (bursa Tempus).

Pentru a deveni membru IATIS, vizitați link-ul:
www.iatis.org/content/membership.php

Abonamentul pe primul an cuprinde perioada până la sfârșitul lunii decembrie 2005.

Avantajele membrilor IATIS

- Exemplar gratuit al publicației anuale *New Voice*
- Reducere de 30% pentru celelalte publicații ale IATIS
- Reducere de 20% pentru conferințele internaționale organizate de IATIS
- Acces la resurse în centrele de cercetare afiliate Asociației IATIS
- Buletin informativ gratuit
- Reducere pentru cărți cumpărate de la *Multilingual Matters* (www.multilingual-matters.com) și *St. Jerome Publishing* (www.stjerome.co.uk).

CERTIFICAREA TRADUCĂTORILOR ÎN LUME

Finlanda și Suedia

de *Cristiana Cobliș, Președinte al ATR*

Finlanda

Până în 1987, procesul de certificare a traducătorilor era îndeplinit atât de Camera de Comerț finlandeză cât și de Comitetul pentru examinarea traducătorilor. În prezent, examenele pentru traducători se află în grija Comitetului pentru examinarea traducătorilor, numit de Ministrul Educației în colaborare cu Institutul Finlandez de Cercetare Lingvistică. În 1967, a intrat în vigoare prima lege a traducătorilor jurați. În 1988 a fost introdus actualul sistem de examinare, o dată cu amendarea legii traducătorilor jurați. Certificarea traducătorilor se realizează în urma unui examen de traducere compus din două părți: un text general și un text specializat. Candidatul poate opta pentru un text specializat din următoarele domenii: comercial și economic, juridic și administrativ, medicină și biologie, tehnologie și industrie. Examenele cuprind traduceri în ambele sensuri (traducere și/sau retroversiune), pentru oricare dintre perechile de limbi naționale, sau între perechi de limbi formate dintr-o limbă națională și una străină. Limbile naționale sunt finlandeza, suedeza și Lapp (Sami). Nu există cerințe privind nivelul de educație al candidaților, dar candidații trebuie să fie majori, să fie rezidenți într-unul din statele membre ale Uniunii Europene sau în Spațiul Economic European. Cunoștințe juridice nu sunt necesare.

Taxa pentru examen este de 142 de euro nerambursabili, plus 25 de euro pentru certificat (în cazul obținerii atestatului de traducător certificat). Certificarea este valabilă până la împlinirea vârstei de 70 de ani, după care poate fi prelungită la cerere cu câte cinci ani.

Legalizarea traducerilor nu este necesară decât în funcție de utilizarea dată traducerii. Documentele care urmează să fie trimise în străinătate trebuie apostilate conform Convenției de la Haga din 1961.

Nu există o procedură specială de certificare a interpreților jurați și nici un certificat pentru interpreții jurați. Tarifele nu sunt fixate prin lege, ci sunt fixate pe baza cererii și ofertei de pe piața liberă. Informațiile ne-au fost puse la dispoziție de către Ari Penttilä, Președintele Asociației Traducătorilor și Interpreților din Finlanda (SKTL), căruia îi mulțumim.

Suedia

În anii '60, certificarea traducătorilor a trecut din competența Camerei de Comerț în cea a Swedish Board of Trade și, actualmente, se află în competența Kammarkollegiet (Agenția pentru Servicii Legale, Financiare și Administrative www.kammarkollegiet.se).

Condiții de autorizare a traducătorilor:

- rezidență în Suedia sau alt stat membru al Zonei Economice Europene;
- major (peste 18 ani);
- probitate și integritate morală
- examenul de competență conform dispozițiilor Kammarkollegiet.

Examenul este organizat anual în septembrie, la Stockholm, Gottenburg, Malmö și Umea. Într-o sesiune de examen, candidatul poate fi testat pentru o singură combinație de limbi unidirecțional (traducere sau retroversiune, una dintre limbi fiind suedeza). Autorizația le conferă traducătorilor dreptul să dețină o ștampilă proprie și să certifice conformitatea și exactitatea propriilor traduceri. Traducerile certificate de traducătorii autorizați sunt solicitate de organizații guvernamentale și de stat și sunt necesare în situații oficiale.

În cadrul Kammarkollegiet, există, conform legilor în vigoare, un consiliu consultativ pentru probleme legate de traducere și interpretare (Radgivandenämnden för tolk- och översättningsfragor). Din acest consiliu consultativ fac parte și reprezentanți ai organizațiilor profesionale pentru traducători din Suedia, precum și reprezentanți ai principalilor utilizatori de traducători și interpreți. Consiliul consultativ mai sus-menționat se reunește de două ori pe an și se ocupă de standarde, de aplicarea și armonizarea standardelor, de probleme legate de procedurile de examinare, de definirea limbilor, precum și de alte chestiuni conexe.

**Asociația Traducătorilor
din România**

ATR FLASH

Piața Timotei Cipariu nr. 11 / 17
Cluj-Napoca 400191

Tel / fax: 0264-596125
E-mail: info@atr.org.ro
flash@atr.org.ro

*În serviciul profesiei
de traducător*

ATR Flash urează Paște Fericit colegilor care sărbătoresc Învierea Domnului în această lună.

ATR Flash este unica revistă lunară dedicată traducătorilor, interpreților, terminologilor și revizorilor români. Asociația Traducătorilor din România oferă gratuit revista ATR Flash tuturor celor interesați, membri și nemembri ATR, pe bază de abonament.

ATR Flash poate fi consultat în format electronic pe situl web al Asociației Traducătorilor din România, www.atr.org.ro/flash.html. De asemenea, toți cei interesați se pot abona online la ATR Flash, urmând să primească publicația prin e-mail, în mod gratuit.

Din această lună, echipa ATR este mai numeroasă, dorim să urăm bun venit în Comitetul de redacție dlui Mihai Badea, traducător din București.

Așteptăm sugestii, contribuții și mesaje legate de ATR Flash la adresa: flash@atr.org.ro

**Vizitați pagina
web a ATR:
www.atr.org.ro**

Vă invităm să contribuiți cu articole la nr. 9 al ATR Flash!

COMITETUL DE REDACȚIE

Mulțumim autorilor articolelor cuprinse
în ATR Flash nr. 8:

dr. Iulia Mihalache (Ph.D.), IATIS
Emanuel Bod, membru fondator al ATR
Cristiana Cobiș, Președinte al ATR

Revizie lingvistică:

Dan Mărășescu, membru fondator al ATR
Mihai Badea, membru aderent al ATR

© **Asociația Traducătorilor din România**

Reproducerea în presa scrisă sau vorbită a informațiilor din ATR Flash presupune cu obligativitate citarea sursei și a Asociației Traducătorilor din România.